

je okolnost, že platnost nového zákona už není časově omezena. Nahlédneme-li do rozpočtu, najdeme ovšem vysvětlení dosti snadno; výnos daně z obrátu a daně přepychové se odhaduje na rok 1924 částkou 1,594,050.300 Kč — to jest výnos rovnající se výnosu všech spotřebních daní dohromady. Je to jedna sedmina všech příjmů ministerstva financí vůbec.

Snahu ministerstva financí po zabezpečení státních příjmů lze sice vítati, ale jen tehdy, hledí-li se při tom k zásadě »sunt certi denique fines«. A provádí-li se u nás zlevňovací akce v důsledku vzestupu československé koruny, vyzývá-li vláda všechna výrobní odvětví ke zlevnění, pak se vyjímá velmi divně osnova zákona, kterou se dosavadní daň z obrátu u některých zemědělských produktů, jako na př. u masa a mouky, zvyšuje z dosavadního 1% na 2%! Ministerstvo sice ujišťuje v důvodové zprávě, že toto zvýšení je nepatrné a že ho spotřebitelé takřka ani nepocítí, avšak je to přece jen těžké porušení zásady deflační politiky. Se stanoviska spotřebitelského je také velmi povážlivé zdanění dovozu; dovoz se sice obecně nezdaňuje, avšak osnova zmocňuje vládu, aby nařízením ustanovila zdanění dovozu v těch případech, kdy domácí výroba nemůže v tuzemsku soutěžit s cizí proto, že cizí soutěž je ve výhodě o daň z obrátu. O vhodnosti této konstrukce lze jistě vážně pochybovati. Osnova konečně snižuje daň přepychovou na 8% (dosud 10 až 12%), avšak toto snížení je vyváženo podstatným rozšířením seznamu přepychových předmětů, z nichž se daň má vybírat i a zrušením některých dosavadních úlev. Podle nového seznamu přepychových předmětů má být přepychem na př. kartáček na zuby, pokud není dřevěný, podobně také imitace slonoviny, perleti a pod. je přepychem, dále jsou přepychem navštívenky, svatební oznámení a vůbec všechna společenská oznámení kromě úmrtních, rybičky v oleji, hračky a pod. Přepychových položek v seznamu je celkem 204, při čemž v některých položkách je více druhů zboží.

—ik.

Úprava hospodaření ve státních podnicích. Ministerstvo financí vypracovalo návrh vládního nařízení o provedení zákona ze dne 18. prosince 1922 č. 404. Sb. z. a n. o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plniti úkoly správní. Osnova byla zaslána k posudku hospodářským odborným korporacím a kritika návrhu, ať už vycházela z Poradního sboru pro otázky hospodářské nebo z obchodních a živnostenských komor, nebo konečně z Ústředního Svazu československých průmyslníků, nebyla právě příznivá a jistě právem, neboť o zamýšleném obchodním vedení státních podniků, které měl na mysli citovaný zákon, podává osnova taková ustanovení, že lze skoro říci, že nové obchodní vedení státních podniků bylo by vlastně ještě úřednějšší, než bylo dosud. Za podniky spravované podle zásad obchodního hospodaření se podle § 1. osnovy nařízení prohlašují státní báňské a hutní závody, státní lesy a statky, školní zemědělské závody v Uhřetěvsi a v Libverdě, státní lázně, brněnská zbrojovka, vojevodská továrna na letadla, státní tiskárny v Praze, Žatci, Bratislavě, Košicích a Užhorodě, tiskárna ministerstva národní obrany, československá tisková kancelář, úřední noviny v Praze a v Bratislavě, tabáková režie, státní loterie, státní mincovna v Kremnici, bankovní úřad ministerstva financí, československé státní dráhy a československé pošty. Pro tyto podniky, jistě povahy velmi různé, má se upravit hospodaření podle stejných zásad, vytčených ve zmíněném nařízení, pouze pro bankovní úřad má se vydati nařízení zvláštní a snad také pro správu železnic. Správa pošt a telegrafů je ovšem už upravena staršími předpisy.

Vrchní vedení podniku přísluší podle osnovy ústřednímu úřadu, do jehož oboru podnik náleží; tento ústřední úřad vykonává jeho správu za účasti správní komise. Přímé hospodářské, technické a správní vedení podniku obstarává řediteřství.

Správní komise pro každý podnik ustanovena jest pouze při ústřed-

ním úřadě (t. j. ministerstvu) a skládá se ze 3—5 členů. Předsedu a jeho zástupce ustanovuje příslušný ministr z úřednictva svého oboru, rovněž polovinu přisedících jmenuje tento ministr ze svého úřednictva. Druhou polovici a jejich zástupce jmenuje ministr financí z úředníků ministerstva financí. Jmenování členové mohou být kdykoli odvoláni a nahrazeni jinými.

K platnému usnesení správní komise jest třeba přítomnosti předsedy a dvou přisedících (jednoho z příslušného odboru a jednoho z ministerstva financí) a souhlasu všech přítomných členů. Vyskytne-li se různost mínění, vyhradí se rozhodnutí o věci odbornému ministrowi a ministrowi financí; nedohodnou-li se tito dva ministři do 8 dnů, rozhodne o věci ministerská rada.

Tato osnova by tedy znamenala zřízení jedné další instance k projednávání kompetenčních sporů mezi ministerstvy. Pravomoc ředitelství není sice tak spoutána, jako je tomu u správní komise, avšak ředitele a jejich zástupce lze také po slyšení správní komise kdykoli odvolati, takže podle této osnovy se vlastně prakticky vylučuje skutečně samostatný a odpovědný postup ředitelstva. Ředitele lze kdykoli odvolati — přirozený následek bude, že ředitel se raději vždy dohodne napřed se správní komisí, to jest s příslušnými ministerstvy, aby snad nerozhodl něco jinak, než by správní komise uznala za dobré. Všechna tato ustanovení nejsou právě nejlepším prostředkem k povzbuzení opravdové iniciativy a k zajištění obchodní hybnosti státních podniků. Ministerstvo financí zatím se ještě — pokud je známo — nevyjádřilo k proneseným námitkám zmíněných sborů, takže osud této osnovy je zatím nejistý. —ík.

Reorganisace výkonných a vedoucích úřadů finančních. Pod tímto titulem navrhuje v 9. čísle ročníku 1923 Věstníku ministerstva financí státu československého min. rada J. Vencálek zajímavou úpravu finančních úřadů. Podle jeho myšlenky měly by se zásadně připustiti pouze dvě instance meritorně rozhodující (třetí přirozeně by byl nejvyšší správní soud). Ministerstvo financí mělo by býti instancí jen zcela výjimečně. Úkolem jeho byly by výlučně práce zákonodárné a péče o jednotu správy. — Jinak jako prvě stolice fungovaly by reorganisované berní správy, které by dělily se na tato oddělení: I. pro daně přímé, II. pro daně nepřímé, monopoly, veškeré trestní záležitosti a pro kontrolu výkonných orgánů ve službě, III. pro poplatky a kolky, IV. účetnictví, V. oddělení výkonné a VI. oddělení kancelářské. V čele těchto oddělení byli by v prvních třech konceptní úředníci, ve čtvrtém úředník berní, v pátém úředník důchodkové kontroly a v šestém úředník kancelářský. Nejstarší, a v zásadě nejschopnější úředník konceptní byl by zároveň přednostou berní správy. — Jako druhé stolice působila by okresní finanční ředitelství. Zemská finanční ředitelství by v důsledku župního zřízení přirozeně odpadla. Autor provádí svou myšlenku podrobněji, ač větší část jeho úvah zabírají důsledky osobní a pragmatické. — Máme za to, že myšlenka základní není špatná, že však potřebuje doplnění v různých směrech. Jisto jest, že nutno spojití berní úřady a berní správy (v historických zemích), neboť ony téměř pozbyly raison d'être, ježto placení daní a dávek děje se poštovní úřadem šekovým a stávají se nyní pouze úřady sčítovacími. Jinak i nepřímé daně doporučuje se svěřiti úřadům nižším, než dosud jest. Obtíže stránky technické u některých daní daly by se překonati. Zůstává pak otázka personální, která by mohla snad býti soustředěna u ministerstva, neboť okresní finanční ředitelství nového rázu byly by rozsahem příliš malé — třebas se zamýšlí několik žup sloučiti v jeden obvod finanční druhé stolice — a proto také pro řešení otázek personálních by se příliš nehodila. Ostatně i nyní důležitější otázky personální patří do kompetence ministerstva. To by také muselo bedlivě všimati si jednoty rozhodování, tím spíše, že by pravidelně nebylo III. instancí rozhodovací. — Navrhovanou úpravou zlepšilo by se rozhodně úřadování již i tím, že by bylo jednodušší a kratší. —